

د اسلام د عباداتو نظام

پوهنځی : پوهنتون شموله
صنف: لومړی ، دویم سمستر
وړاندې کوونکی : عزت الله « مدقق »

د عبادت پیژندنه

لغوي معنی : عبادت، عبودیت او عبدیت په عربي ژبه کې مترادف الفاظ دي د امر منلو، اطاعت، خدمت، عاجزي او حُان ذلیلولو ته وایي.

✓ په هغه لاره چې انسانان پیر تک اوراتګ کوي او پرې ګرځي هغې ته هم طریق معبد عربان وایي.

✓ انسان ته په دې خاطر (عبد) ویل کیږي چې الله تعالی ته سر کښته کوي او عاجزي کوي.

✓ شيخ محمد عبده (المنار) تفسير كي ددي آيت (إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ) لاندې ليکلي دي : په پوره تواضع او عاجزي سره ديو چا امر منلو ته عبادت ويل کيږي، لفظ د حقيقي بندگۍ لپاره استعماليږي بل هيڅ ډول تاويل او توجيه نه لري.

✓ له همدې امله ابوهريرة رضي الله عنه وايي چي غلام ته په عبد سره ږغ مه کوي بلکه دزوي يا لور په نامه يې رابولي.

د عبادت اصطلاحی پیژندنه

امام ابن قیم رحمه الله عبادت داسې تعریفوي :

له هغې انتهایي زاری، عاجزي، امر منلو او ذلت څخه عبارت دی چې د الله جل جلاله او دهغه د رسول علیه السلام سره دمحببت په اساس ترسره شي.

یا په بل عبارت : عبادت یو جامع نوم دی د ټولو هغه ظاهري او باطني اعمالو او اقوالو لپاره کوم چې د الله تعالی د رضاء او خوښۍ سبب ګرځي.

د عبادت شرطونه کوم دي؟

د عبادت شرطونه

پورتنيو تعريفونو ته په ګټو سره په عبادت کې لاندې څلور شرطونه ضروري دي :

- ۱- د خپل رب او د هغه د رسول ټول حکمونه او اوامر په پوره عاجز منل، او عملي کول.
- ۲- د شريعت د بنودل شوي طريقي سره سم تر سره کول.
- ۳- دغه ټول کارونه د الله تعالی د رضا لپاره ترسره کول.
- ۴- دا هر څه د الله تعالی او د هغه استازي سره د ميني او محبت په اساس تر سره کول.

✓ حُكّه چي له رسول الله صلى الله عليه وسلم سره مينه
د الله جل جلاله سره د ميني نښه ده.

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ
ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ (31) ال عمران

✓ له نبي عليه السلام سره په مينه دايمان پوره والى
راځي نبي عليه السلام فرمايي : «لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ،
حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَالِدِهِ وَوَلَدِهِ وَالنَّاسِ
أَجْمَعِينَ» بخاري

د عبادت موخه او هدف

✓ الله تعالى انسان يوازي د خپل عبادت لپاره پيدا کړی دی.

✓ خو په اسلام کې عبادت د نورو مذاهبنو په څېر د يو څو ځانگړو چارو نوم نه دی، چې يوازي تر يو څو عبادت ځايونو پورې تړاو ولري او نه يو څو مخصوصي دعاگانې دي چې په پير او مرید پورې ځانگړي اړيکه ولري.

✓ بلکې عبادت يو داسې جامع او کامل نظام دی چې ټول دين او د انسان د ژوند ټولو چارو ته شاملېږي.

ايا الله جل جلاله زمونين
عبادت ته اړتيا لري؟

پوښتنې

1. الله جل جلاله ولي يې پر عبادت مکلف کړي یو؟
2. الله تعالی ولي په عبادت کې شریک نه مني؟
3. آیا د الله تعالی د احکامو منل او د ټاکلو حدودو پابندي کول هغه ته کومه ګټه رسوي؟

د پورتنیو ټولو پوښتونو ځواب دادی :

✓ الله تعالى موږ پر عبادت مكلف كړي يو چې د ژوندانه هر عمل د هغه د اوامرو مطابق ترسره كړو، خپل سري ونه كړو او د الله تعالى د د رسولانو پسي اقتدا وكړو.

✓ د الله تعالى په عبادت او بندگۍ كې داسي حكمتونه او رازونه پراته دي، چې گټي او فايدې يې پخپله انسان ته رسېږي، الله تعالى ته يې هيڅ گټه او تاوان نشته، ځكه چې هغه غني او بي پروا ذات دی، بندگانو ته هيڅ اړتيا نه لري،

✓ (يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ).

✓ ((يَا عِبَادِي إِنَّكُمْ لَنْ تَبْلُغُوا ضُرِّي فَتَضُرُّونِي وَلَنْ تَبْلُغُوا نَفْعِي، فَتَنْفَعُونِي، يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجَنَّتْكُمْ كَانُوا عَلَى أَثْقَى قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ، مَا زَادَ ذَلِكَ فِي مُلْكِي شَيْئًا، يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجَنَّتْكُمْ كَانُوا عَلَى أَفْجَرِ قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ، مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِنْ مُلْكِي شَيْئًا، يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجَنَّتْكُمْ قَامُوا فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ فَسَأَلُونِي فَأَعْطَيْتُ كُلَّ إِنْسَانٍ مَسْأَلَتَهُ، مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِمَّا عِنْدِي إِلَّا كَمَا يَنْقُصُ الْمَخِيطُ إِذَا أُدْخِلَ الْبَحْرَ)).

تر ټولو غوره عبادت کوم
عبادت یو دی؟

امام ابن قيم رحمه الله يي تفصيل داسي ذکر کړی :

✓ ځيني په دې نظر دي چې تر ټولو هغه عبادت غوره دی چې په سختۍ سره ترسره شي.

✓ ځيني په دې نظر دي چې زهد، اوله دنيا څخه گوښه کيدل غوره کار او الله ته خوښ عمل دی .

✓ ځيني وايي هغه عبادت غوره دی چې مخلوق ته يې گټه ورسېږي .

✓ ځيني بيا په تحقيق کې دې نتيجه ته رسيدلي دي چې په عباداتو کې تر ټول غوره هغه دی چې د الله د حکم سره سم په خپل وخت ترسره شي مثلاً جهاد په خپل وخت، لمونځ په خپل وخت، ميلمه پالنه په خپل وخت، له کمزوري انسان سره کمک په خپل وخت، د مسلمان مريض ورور پوښتنه او داسي نور

امام ابن قيم رحمه الله يې تفصيل داسي ذکر کړی :

✓ **ځيني وايي:** ترټولو غوره عبادت هغه دی چې په سختۍ سره ترسره شي.

✓ **ځيني وايي:** زهد او له دنيا څخه گوښه کيدل غوره عبادت دی

✓ **ځيني وايي:** هغه عبادت غوره دی چې مخلوق ته يې ګټه ورسيزي .

✓ **غوره قول:** په عباداتو کې ترټول غوره هغه دی چې دالله دحکم سره سم په خپل وخت ترسره شي مثلاً جهاد په خپل وخت، لمونځ په خپل وخت، میلمه پالنه په خپل وخت، له کمزوري انسان سره کمک په خپل وخت، دمسلمان مريض ورورپوښتنه او داسي نور

عبادت کومو کارونو ته
شامليري؟

د عبادت شمولیت

علامه ابن قیم رحمۃ اللہ د لاندې مبارک آیات په اړه : (يَا أَيُّهَا النَّاسُ
اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ)

دا پوښتنه مطرح کوي چې عبادت څه شی دی او د هغه څانګې کومې
دي؟ آیا ټول دین ته رسیږي که نه؟

د دې پوښتنو په ځواب کې وایي : عبادت یو نوم دی چې شاملیږي
ټولو هغه ښکاره او پټو ویناوو او کړنو ته چې د الله تعالی د خوښۍ
وړ وي :

✓ هغه که فرایض وي لکه : لمونځ، روژه، زکات او حج.

✓ که فرایض نه وي لکه : ذکر، د قرآن کریم تلاوت او استغفار ویل.

✓ هغه که اخلاق او فضائل وي چې مخلوقاتو پوري اړه لري

لکه : ريښتيا ويل، امانت ساتل، د مور او پلار سره نيکي کول، خپلوي پالل، په وعده وفا کول، د همسايه حقوق اداءکول، بي وزلو، بنديانو او حيواناتو سره نيکي کول.

✓ يا هغه اخلاق وي چې الله تعالی پوري تړاو ولري **لکه :** دالله

تعالی او د هغه د رسول سره مينه کول، له الله تعالی څخه بېرېدل، په عقیده کې اخلاص، دالله تعالی پر نعمتونو شکر ایستل، پر پریکړو یې راضي کېدل، پر الله تعالی توکل کول او د رحمت امید یې درلودل.

✓ عبادت نه يواځي دا چي د الله تعالى او بندگانو تر منځ
د نژدېکت سبب ګرځي بلکي هغه سترو مسوليتونو ته
هم شامل دي چي انسان د عزت او کرامت څښتن
ګرځوي، په نیکو چارو ورته امر کوي او له هر ډول
منکراتو، فحشاؤ او ناوړو چارو څخه يې منع کوي، د
کفارو، مشرکينو او منافيقينو سره جهاد ته يې هڅوي
داتول کارونه عبادت شمېرل کيږي.